I sag 63/76

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 er forelagt Domstolen af Frankrigs Cour de Cassation, for i den dér verserende retssag mellem

VITO INZIRILLO, Lyon,

og

CAISSE D'ALLOCATIONS FAMILIALES DE L'ARRONDISSEMENT DE LYON,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, for så vidt angår støtte til handicappede,

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af: afdelingsformanden A. M. Donner, dommerne J. Mertens de Wilmars og G. Bosco,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de skriftlige indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF's Domstol, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Den italienske statsborger Vito Inzirillo, der er arbejdstager i Frankrig, hvor han er bosat, har til Caisse d'allocations

familiales de l'arrondissement de Lyon (dvs. kassen for familieydelser i arrondissementet Lyon, i det følgende benævnt la Caisse) indgivet en begæring om støtte til voksne handicappede som omhandlet i den franske lov nr. 71/63 af 13. juli 1971 til sin søn, Bernardo, født den 23. september 1948.

La Caisse afviste begæringen med den begrundelse, at sønnen ikke har fransk statsborgerskab. Da Vito Inzirillo mente, at dette afslag var i strid med fællesskabsretten, bl.a. med forordningerne nr. 1612/68 (EFT-specialudgave 1968 (II), s. 467, org. ref. JO L 257, 1968, s. 2) og nr. 1408/71 (EFT-specialudgave 1971 (II), s. 366, org. ref. JO L 149, 1971, s. 2) indbragte han sagen for Cour d'Appel i Lyon med påstand om, at afgørelsen blev ophævet. Cour d'Appel i Lyon antog imidlertid:

— at forordning nr. 1612/68, bl.a. artikel 7, kun omhandler de social fordele, der er direkte forbundet med beskæftigelse og med arbejds- og aflønningsvilkår, med udelukkelse af enhver form for social forsorg;
— at selv om ydelser ikke efter fællesskabsretten overfor medlemsstaternes statsborgere må betinges af indfødsret, er den ydelse, hvorom der er søgt, imidlertid ikke omfattet af forordning nr. 1408/71, der ganske vist beskytter vandrende arbejdstagere, men ikke omfatter enhver familieydelse, der hjemles i de enkelte medlemsstaters lovgivninger. Selv om den pågældende ydelse i den franske lov anses som en familieydelse, har den dog faktisk ikke en sådan ydelses karakter, da den ikke har til formål at udligne forsørgerbyrder.

Da Vito Inzirillo således ikke fik medholdt ved Cour d'Appel i Lyon indgav han kassationsanke til Cour de Cassation, som ved dom af 26. maj 1976 besluttede at udsætte sagen og i medfør af traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen spørgsmålet,

»om en italiensk, voksen handicappet, som aldrig selv har arbejdet i Frankrig, i medfør af forordning nr. 1408/71 har krav på den støtte til voksne handicappede, der i henhold til lov af 13. juli 1971 alene hjemles franske statsborgere med bopæl i Frankrig, når den pågældende handicappede bor i Frankrig og hans far, som er italiensk vandrende arbejdstager, er beskæftiget dér.

2. En udskrift af forelæggelsesdommen er indgået til Domstolen den 7. juli 1976.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF's Domstol er der indgivet skriftlige indlæg af La Caisse, repræsenteret af advokat ved Conseil d'Etat og Cour de Cassation Guillaume Delvolvé, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin juridiske konsulent, Marie-José Jonczy som befuldmægtiget.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Ved kendelse af 19. oktober 1976 har den i henhold til procesreglementets artikel 95, stk. 1 henvist nærværende sag til først afdeling.

II — Skriftlige indlæg i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF's domstol

A — Indlæg fra la Caisse

La Caisse har anført, at det af forordning nr. 1408/71 klart fremgår, at den finder anvendelse på lovgivninger om social sikring men ikke på social forsorgslovgivning. I artikel 4 udelukkes social forsorg nemlig fra forordningens anvendelsesområde: forudsætningsvis i stk. 1 og udtrykkeligt i stk. 4.

Hvad angår fællesskabsrettens sondring mellem social sikring og social forsorg, fremgår det af Domstolens retspraksis, at selv om sondringen er klar, er dens anvendelse ikke uden videre enkel. Med hensyn hertil kan man i øvrigt ikke

støtte sig på de domme, der omhandler fortolkning af Rådets forordning nr. 1612/68, da nærværende sag alene angår forordning nr. 3 og nr. 1408/71.

La Caisse har anført, at der af de domme, der omhandler disse to forordninger, kan udledes følgende:

— en lovgivning nærmer sig social forsorg, når den har trangskriteriet som det afgørende kriterie for dens anvendelse og bortser fra ethvert krav om beskæftigelsesperiode, om medlemsskab eller bidrag, medens den henhører til den sociale sikring, når lovgivningen ikke længere anvende den individuelle bedømmelse, der er karakteristisk for forsorgsordninger, men giver de berettigede en lovbestemt retsstilling;

— efter et subsidiært kriterie, der skal anvendes, når det drejer sig om lovgivninger, der er beslægtet med både den ene og den anden af de to ovennævnte kategorier, betragtes en lovgivning som en social sikringsordning over for en arbejdstager eller dermed ligestillet person, der har haft beskæftigelsesperioder i en medlemsstat, hvor han er bosat og omfattet af den sociale sikringsordning, men som en social forsorgsordning over for personer, der alene er ydelsesberettigede på grundlag af trang.

Ved afgørelsen af, om hvorledes disse kriterier skal anvendes i sagen, må de to problemstillinger, som det stilllede spørgsmål rejser, undersøges hver for sig. Det drejer sig herved for det første om, hvorvidt Bernardo Inzirillo, når der bortses fra hans familieretlige stilling, som *voksen* handicappet italiener, der aldrig har arbejdet i Frankrig, med føje kan gøre gældende, at i forhold til ham er loven af 13. juli 1971 en del af den franske, sociale sikringsordning. Såfremt dette ikke er tilfældet, må det dernæst undersøges, om denne lov alligevel har en sådan karakter på grund af de rettigheder, der tillæges hans fader som vandrende italiensk arbejdstager, der er beskæftiget i Frankrig.

a) Med hensyn til det første punkt er det klart, at således som loven af 13. juli 1971 er formuleret, udgør den i forhold til Bernardo Inzirillo betragtet for sig en social forsorgsordning og ikke en social sikringsordning. Ordlyden af lovens artikel 7, stk. 1 efterlader ingen tvivl i så henseende. Visse bestemmelser i loven henviser ganske vist til den sociale sikringsordning, men dette ændrer ikke forholdet. Således bestemmer eksempelvis artikel 7, stk. 3, at personer, der i medfør af den sociale sikringsordning oppebærer en ydelse, der er lavere end den omhandlede støtte, har krav på forskellen. Men selv om støtten for disse personer efter de principper, som Domstolen har fastsat, er at anse som en social sikringsydelse, forholder det sig anderledes for personer, der ikke er omfattet af den sociale sikringsordning.

Selv om det i øvrigt antoges — hvilket dog ville være umuligt — at den pågældende støttte skulle betragtes som henhørende under den sociale sikringsordning, kunne Bernardo Inzirillo ikke være berettiget hertil i medfør af artikel 4, stk. 1 og 2 i forordning nr. 1408/71. Støtten søges nemlig som familieydelse. Selv om artikel 4, stk. 1, litra h) omhandler »familieydelser«, må det dog ikke desto mindre antages, at forordningens forfattere ikke i denne bestemmelse har villet medtage enhver form for familieydelse. Som det fremgår af forordningens artikel 1, litra u), er det kun de former for ydelser, som fandtes, da forordningen blev udstedt, forfatterne har haft for øje: de har bestemt sig på grundlag af en fortegnelse over bestemte ydelser og besluttet sig til at medtage nogle og udelukke andre. Det må således anerkendes, at forordningens koncipister ikke har kunnet medtage ydelser, der endnu ikke fandtes på det tidspunkt, forordningen blev vedtaget (14. juni 1971), hvilket netop gælder den her omstridte støtte, der blev indført ved en lov af 13. juli 1971.

Denne konklusion er ikke i strid med de af Domstolens domme, hvor Domstolen har antaget, at udtrykket »lovgivning« i

forordning nr. 3 omfatter enhver lovgivning om social sikring, endog selv om denne lovgivning først er trådt i kraft senere end forordingen, og selv om den ikke er blevet meddelt efter de i forordningen angivne regler. De lovgivninger, som de pågældende domme angår, var nemlig ikke væsensforskellige fra de lovgivninger, der nævnes i selve forordningen, hvorimod den i nærværende sag omhandlede ydelse er af helt ny karakter og uden forbindelse med nogen af de ydelser, der fandtes ved forordningens udstedelse.

I mangel af enhver international konvention og enhver lovbestemmelse, hvorefter støtten kan tildeles udlændinge, er denne således alene forbeholdt franske statsborgere.

b) Den samme løsning fremkommer også ved undersøgelsen af spørgsmålets andet problemstilling, dvs. hvis man ser på de rettigheder, som eventuelt kunne tilkomme Bernardo Inzirillo, ikke i kraft af nogen selvstændig adkomst, men som følge af de rettigheder, der tilkommer hans far i henshold til den sociale sikringsordning. Spørgsmålet er her, om den italienske statsborger Vito Inzirillo, der er beskæftiget i Frankrig og omfattet af dette lands sociale sikringsordning, kan gøre gældende, at hans søn som familiemedlem er berettiget til den pågældende støtte som en af de familieydelser, der tilkommer ham (Vito Inzirillo).

Her må det imidlertid for det første anføres, at den omstridte støtte, der er blevet indført ved en lov, der er senere end forordningen, ikke kan være omfattet af denne. For det andet, selv om familieydelser beror på hensynet til familien og af denne grund fastsættes efter antallet af børn, over for hvilke der består forsørgerpligt, udbetales de imidlertid kun, såfremt den ydelsesberettigede, dvs. den person, der erhverver ret til ydelsen, opfylder visse betingelser. Dette er ikke tilfældet i denne sag, idet Vito Inzirillo ikke kan gøre gældende, at han er den ydelsesberettigede i forhold til pågældende støtte, eller gøre gældende, at hans søn er et barn, over for hvilket han har forsørgerpligt. I så henseende kan det nemlig anføres:

— Det er efter fransk ret udelukket, at en person, der er fyldt 20 år (her Bernardo Inzirillo) med hensyn til den sociale sikringslovgivning kan betragtes som et barn, over for hvem der består forsørgerpligt, også selv om barnet skulle være handicappet.

— Den eventuelle ydelsesberettigede måtte altså være Bernardo Inzirillo selv og ikke hans far. Herved bliver der således tale om den individuelle sociale sikring, Bernardo Inzirillo som voksen eventuelt kan være berettiget til. Hans fars rettigheder efter den sociale sikring kan derfor ikke komme i betragtning i sagen.
Således som det er blevet redegjort for i det foregående, opfylder Bernardo Inzirillo imidlertid ikke selv betingelserne for at erhverve ret til den omstridte støtte.

La Caisse er følgelig af den opfattelse, at det præjudicielt forelagt spørgsmål skal besvares benægtende.

B — Indlæg fra Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

EF's Kommission har anført, at det væsentligste problem i sagen er, om det følger af forordning nr. 1408/71, at en voksen person, der ikke selv er og aldrig har været vandrende arbejdstager i forordningens forstand, men hvis far er vandrende arbejdstager, på grundlag af sin fars rettigheder med føje kan fremsætte krav på en støtte til handicappede, der i en medlemsstats lovgivning hjemles alene til fordel for denne stats egne statsborgere.

Kommissionen har anført, at problemet i virkeligheden indeholder to særskilte spørgsmål:

— for det første spørgsmålet, om en sådan person er omfattet af forordning nr. 1408/71, nærmere bestemt, om denne person, der ikke er arbejds-

tager, ikke desto mindre må betragtes som »et familiemedlem« i den i forordningen anførte forstand;

— for det andet må det undersøges, om bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 gør det muligt at bortse fra et krav om indfødsret og hermed at sikre, at familiemedlemmer til arbejdstagere, der arbejder i den pågældende stat, ligestilles med statens egne borgere, i en lovgivning, der betinger retten til den pågældende ydelse ikke af arbejdstagerens forsikring, men af de beskyttedes bopæl. Dette sidste spørgsmål bliver dog kun aktuelt, såfremt der svares bekræftende på et forudgående spørgsmål, nemlig om den pågældende lovgivning omfattes af anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71.

Kommissionen beklager i øvrigt, at det præjudicielle spørgsmål ikke omtaler forordning nr. 1612/68. Skønt Inzirillo ved Cour d'Appel i Lyon havde gjort denne forordning gældende sammen med forordning nr. 1408/71 påberåbte han sig ved Cour de Cassation kun forordning nr. 1408/71. I den til revision indankede dom af 22. januar 1975 fra Cour d'Appel i Lyon, antages det, at artikel 7 i forordning nr. 1612/68 ikke kan gøres gældende i sagen, idet denne bestemmelse vedrører de sociale fordele, der er knyttet til beskæftigelses- og arbejds- og aflønningsvilkår. Domstolen har imidlertid i anledning af et spørgsmål, der bl.a. omhandlede fortolkningen af den samme artikel, i dom af 30. september 1975 (sag 32/75), statueret, at det saglige anvendelsesområde for artikel 7, stk. 2 i forordning nr. 1612/6 skal afgrænses således, at det omfatter »alle sociale og skattemæssige fordele, uanset om disse er knyttet til en arbejdskontrakt ...« (Sml. 1975, s. 1085).

I øvrigt har Kommissionen anført, at man efter Domstolens retspraksis ikke bør holde sig til en formalisme, der er uforenelig med den egentlige mening med ordningen i EØF-traktatens artikel 177. Derimod bør den nationale ret forsynes med sådanne fællesskabsretlige fortolkningselementer, som kan være den til gavn ved dens afgørelse. Ud fra disse principper og de forudgående betragtninger, bør besvarelsen til Cour de Cassation altså ske på den måde, at der af den forelagte forespørgsel udledes de tre følgende spørgsmål:

»1. Er en i national lovgivning hjemlet støtteordning til handicappede omfattet af anvendelsesområdet for Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på vandrende arbejdstagere og deres familiemedlemmer?

2. Skal en vandrende arbejdstagers voksne barn, som på grund af et handicap er forhindret i selv at erhverve status som arbejdstager i den i forordning nr. 1408/71 anførte forstand, til trods for sin alder betragtes som en arbejdstagers familiemedlem i den i denne forordning forudsatte betydning?

3. Er der i forordning nr. 1408/71 hjemmel til at sikre, at familiemedlemmer til en arbejdstager, der er beskæftiget i en medlemsstat, stilles lige med den pågældende stats egne borgere, med hensyn til en lovgivning, der betinger retten til ydelser ikke af arbejdstagerens forsikring, men af de beskyttede personers bopæl?«

Til besvarelsen af disse spørgsmål har Kommissionen bl.a. anført følgende:

1. Vedrørende det første spørgsmål

En gennemgang af den franske lov af 13. juli 1971 viser, at i betragtning af den vide kreds af ydelsesberettigede har loven et dobbelt, ja endog et tredobbelt formål.

Loven hjemler først en ydelse, der skal udligne de forøgede forsørgerbyrder, som en svært handicappet, uanset alderen, uvægerligt er anledning til. Derhos indeholder den også støtte til voksne handicappede (artikel 7), således at disse dækkes af en uafbrudt social bistandsordning.

Stadig med det formål at give voksne handicappede en lovbeskyttet ret, er disse efter loven automatisk medlem af den frivillige sygeforsikring, således at ethvert brud i sikringen mod sygdom undgås. Man kunne naturligvis også have valgt at lade den voksne handicappede være dækket af forældrenes sygeforsikring også ud over det fyldte 20. år. Men denne løsning indebar risiko for, at den handicappede efter forældrenes død, da han ikke personligt var omfattet af den sociale sikring, i sygdomstilfælde alene ville være henvist til socialhjælp. Ved at indføre en social beskyttelsesordning for handicappede har loven haft til formål at give disse en lovbeskyttet ret, som træder i stedet for den sociale hjælp, de tidligere var berettiget til.

Ved indførelsen af den omhandlede støtte er det endeligt den franske lovs formål ligeledes at sikre ydelsesberettigede efter den sociale sikring, der er ramt af en permanent uarbejdsdygtighed og som ellers ville være utilstrækkelig beskyttet, en indkomst, eftersom støtten betales til personer, der ikke er berettiget til alders- eller invalidepension på mindst støttens størrelse.

Af de nævnte forhold fremgår det, at det er uden betydning, hvilken betegnelse der gives støtten til voksne handicappede. Ved indførelsen af denne støtte har den franske lov af 13. juli 1971 skabt en social sikringsordning for handicappede, idet den giver dem en lovbeskyttet ret til støtte. I henhold til Domstolens retspraksis må det derfor antages, at denne lov er omfattet af det saglige anvendelsesområde for forordning nr. 1408/71.

2. Vedrørende det andet spørgsmål

I henhold til artikel 1, litra f) i forordning nr. 1408/71 betyder udtrykket »familiemedlem«

»enhver person, der betegnes eller anerkendes som familiemedlem ... i den lovgivning, efter hvilken ydelserne udredes ...; dersom disse lovgivninger kun anser en person, der bor hos arbejdstageren som hørende til familien ..., anses denne betingelse dog for opfyldt, når arbejdstageren i overvejende grad bidrager til den pågældendes forsørgelse.«

Holder man sig til ordlyden af den relevante franske lovgivning, er det klart, at Bernardo Inzirillo som følge af, at han er fyldt 20 år ikke længere er en arbejdstagers familiemedlem, således at den ligestilling med bopælsstatens statsborgere, artikel 3 i forordning nr. 1408/71 sikrer, er ophørt ved det 20 år, netop det tidspunkt fra hvilket, han kunne være berettiget til støtten til voksne handicappede.

En sådan løsning ville dog ikke alene være ubillig i social henseende men også utilfredsstillende fra et fællesskabsretligt synspunkt.

Efter sagens faktiske omstændigheder at dømme, forsørges Bernardo Inzirillo af sin far, der er vandrende arbejdstager i Frankrig. Af denne grund har han i medfør af artikel 10, stk. 1, litra a) i forordning nr. 1612/68 ret til at opholde sig i dette land — eller mere nøjagtigt at tage bopæl dér hos sin far — uanset alder.

Når henses til den sammenhæng, som efter traktatens artikel 51 består mellem den sociale sikring og arbejdskraftens frie bevægelighed og til formålet med de koordinationsregler i forbindelse med den frie bevægelighed, som forordning nr. 1408/71 opstiller, kan fællesskabslovgiver umuligt ved vedtagelsen af definitionen på »familiemedlemmer« i forordningens artikel 1, litra f) have tilsigtet de følger, anvendelsen af denne bestemmelse i medfør af den relevante nationale lovgivning ville medføre i nærværende tilfælde. Af forordningens femte betragtning fremgår tværtimod, at det har været koncipisternes hensigt at sikre, at alle medlemsstaternes statsborgere stilles lige for de forskellige nationale love, når der er tale om statsborgere, der udnytter deres ret til fri bevægelighed inden for Fællesskabet, som tilkommer dem i

medfør af traktaten, enten direkte, fordi de selv er vandrende arbejdstagere, eller indirekte, fordi de tager bopæl hos en arbejdstager.

Denne antagelse bekræftes af Domstolens retspraksis, idet dom 7/75 af 17. juni 1975 (Sml. 1975, s. 690) statuerer, at i forhold til forordning nr. 1408/71 bevarer et handicappet barn, der ikke selv kan opnå status som arbejdstager, sin status som familiemedlem, når mindreårigheden slutter. De grunde, der ligger bag denne dom, er netop de, der kommer til udtryk i forordningens femte betragtning, og som indgår i princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed.

3. Vedrørende det tredje spørgsmål

Den franske lovgivning om støtte til voksne handicappede sigter ikke udelukkende på at omfatte arbejdstagere som sådanne. Denne lovgivning gælder for alle borgere, og retten til ydelser er ikke betinget af arbejdstagerens forsikring, men af den berettigedes bopæl. Således hjemler den handicappede en individuel rettighed, som giver dem mulighed for personligt at være omfattet af den sociale sikring. Det er altså et spørgsmål, om det krav om indfødsret, der stilles i den franske lovgivning, kan gøres gældende mod en vandrende arbejdstagers »familiemedlem«, der ikke selv har ret til fri bevægelighed, men en ret, der er afledt af den pågældendes faders personlige status som vandrende arbejdstager.

Det fremgår imidlertid af de foranstående betragtninger, dels at den pågældende franske lovgivning er en social sikringsordning i den i forordning nr. 1408/71 forudsatte betydning, og dels at denne forordning finder anvendelse på Bernardo Inzirillo som en vandrende arbejdstagers familiemedlem. Eftersom ligebehandlingsprincippet i artikel 3, stk. 1 i forordning nr. 1408/71 er til hinder for, at en arbejdstagers familiemedlemmer udelukkes fra at drage fordel af nogen medlemsstats lovgivning på samme betingelser som denne stats egne borgere, kan indfødsretskravet altså ikke danne grundlag for, at Bernardo Inzirillo nægtes støtte til voksne handicappede, ligesom det ej eller kan gøres gældende mod ham, at der ikke findes nogen gensidig overenskomst mellem Frankrig og Italien.

På grundlag af disse betragtninger er det Kommissionens opfattelse, at det præjudicielle spørgsmål må besvares således:

»Bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således:

a) de omfatter en ved lov oprettet national ordning, der giver handicappede en lovbeskyttet ret til støtte;
b) da disse bestemmelser er et led i princippet om medlemsstaternes statsborgeres ret til fri bevægelighed, har de til formål, at sikre arbejdstagere samt disses familienmedlemmer, der i medfør af deres ret til fri bevægelighed er bosat på en medlemsstats område, ligestilling med denne stats egne borgere i forhold til national lovgivning, der er omfattet af nævnte forordnings saglige anvendelsesområde;
c) en vandrende arbejdstagers handicappede søn kan følgelig ikke stilles ringere end bopælsstatens egne statsborgere af den ene grund, at han ikke har indfødsret i denne stat«.

III — Mundtlig forhandling

La Caisse d'allocations familiales de l'arrondissement de Lyon og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har afgivet mundtligt indlæg i retsmødet den 17. november 1976.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 7. december 1976.

Præmisser

1 Ved dom af 26. maj 1976, indgået til Domstolen den 7. juli 1976 har Frankrigs Cour de Cassation i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet Domstolen et spørgsmål vedrørende fortolkningen af forordning nr. 1408/71, for så vidt angår støtte til voksne handicappede;

2 spørgsmålet er rejst under en retssag vedrørende en afgørelse fra Caisse d'Allocations familiales de l'Arrondissement de Lyon (kassen for familieydelser i arrondissement'et Lyon, i det følgende: la Caisse), hvorved la Caisse har nægtet at anerkende, at en voksen handicappet, der er italiensk statsborger og bor i Frankrig hos sin far, som arbejder dér som arbejdstager i den i forordning nr. 1408/71 angivne betydning, kan være berettiget til den i artikel 7 og 8 i den franske lov nr. 71-563 af 13. juli 1971 hjemlede støtte til voksne handicappede;

3 afslaget på at yde den pågældende støtte skete under henvisning til, at det alene er franske statsborgere, der efter den nævnte lov er berettiget til støtte til voksne handicappede;

4 Frankrigs Cour de Cassation spørger, »om en italiensk voksen handicappet, som aldrig selv har arbejdet i Frankrig, i medfør af forordning nr. 1408/71 har krav på den støtte til voksne handicappede, der i henhold til lov af 13. juli 1971 alene hjemles franske statsborgere med bopæl i Frankrig, når den pågældende handicappede bor i Frankrig, og hans far, som er italiensk vandrende arbejdstager, er beskræftiget dér«.

5 For at besvare spørgsmålet er det nødvendigt først at fastlægge det saglige anvendelsesområde for forordning nr. 1408/71 i forhold til de nationale retsregler, der hjemler den pågældende støtte;

6 selv om Domstolen, når den træffer afgerølse i medfør af EØF-traktatens artikel 177, ikke er kompetent til at bedømme bestemmelser i national ret i forhold til en fællesskabsregel, kan den imidlertid forsyne den nationale domsmyndighed med fortolkningsmomenter fra fællesskabsretten, som kan være den til nytte ved vurderingen af de nævnte bestemmelsers virkninger.

7 I dom af 13. november 1974 i sag 39/74 *(Sml.* 1974, s. 1251) kendte Domstolen for ret, at »en national lovgivning, der hjemler handicappede ret til støtte, i forhold til den i forordning nr. 3 omhandlede personkreds må anses for at vedrøre social tryghed i den betydning, der er forudsat i traktatens artikel 51 og de fællesskabsforordninger, der er udstedt til gennemførelse af denne bestemmelse«;

8 da forordning nr. 3 er erstattet af forordning nr. 1408/71, gælder samme fortolkning for bestemmelserne i sidstnævnte forordning, i det omfang de fastsætter dens saglige anvendelsesområde;

9 heraf følger, at en national ordning vedrørende støtte til handicappede som den her omhandlede, som hjemler en lovbeskyttet ret til den pågældende støtte, i forhold til den i forordning nr. 1408/71 omhandlede personkreds må anses for at vedrøre social tryghed i den betydning, der er forudsat i traktatens artikel 51.

10 Det skal dernæst undersøges, om en voksen handicappet, der er stillet som beskrevet af den nationale ret, er omfattet af den nævnte forordning.

11 Artikel 2, stk. 1 i forordning nr. 1408/71 bestemmer, at forordningen finder anvendelse »på arbejdstagere, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater ..., samt på deres familiemedlemmer og efterladte«;

12 selv om denne forordnings artikel 1, litra f) ved bestemmelsen af arbejdstagerens »familiemedlem« henviser til den nationale lovgivning, efter hvilken ydelserne udredes, skal denne henvisning ikke desto mindre fortolkes under iagttagelse af de fællesskabsretlige principer, som forordning nr. 1408/71 hviler på;

13 i henhold til femte betragtning i præamblen »indgår« bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 som et led i den frie bevægelighed for arbejdstagere, der er statsborgere i medlemsstaterne, og skal således bidrage til en forbedring af arbejdstagernes levestandard og beskæftigelsesvilkår; reglerne skal sikre, at der

inden for Fællesskabet gives samtlige statsborgere i medlemsstaterne ligebehandling efter de enkelte medlemsstaters lovgivning, og at arbejdstagerne og deres ydelsesberettigede pårørende opnår ret til sociale sikringsydelser, uanset deres arbejds- eller bopælssted«;

14 i overenstemmelse hermed bestemmer artikel 3, stk. 1, der fastslår det grundlæggende princip om ligebehandling, at »personer, der er bosat på en medlemsstats område, og som er omfattet af denne forordning, har de samme pligter og rettigheder i henhold til en medlemsstats lovgivning som denne medlemsstats egne statsborgere, medmindre andet følger af særlige bestemmelser i denne forordning«;

15 begrebet en arbejdstagers familiemedlem omfatter uden for al tvivl et mindreårigt barn, der forsørges af forældrene, som det også anerkendes i den lovgivning, som den her omstridte ydelse beror på;

16 hvad særligt angår det tilfælde, hvor et handicappet barn allerede som mindreårigt opfyldte betingelserne for som medlem af en arbejdstagers familie at opnå støtte til handicappede, ophører ligebehandlingen i medfør af førnævnte artikel 3, stk. 1 ikke, når mindreårigheden slutter, såfremt barnet som følge af sit handicap er forhindret i selv at opnå status som arbejdstager efter forordning nr. 1408/71;

17 i modsat fald ville den arbejdstager, som ønsker at sikre sit barn en varig ret til den støtte, som er nødvendiggjort af den handicappedes tilstand, være tilskyndet til ikke at blive i den medlemsstat, hvor han havde etableret sig og fundet beskæftigelse, hvilket ville stride mod det formål, som forfølges med princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, når bl.a. henses til den ret, der i medfør af nævnte princip tilkommer en arbejdstager og hans familiemedlemmer til på de betingelser, der er fastsat i Kommissionens forordning nr. 1251/70 af 29. juni 1970 (EFT-specialudgave 1970 (II), s. 348, org. ref. JO L 142 af 13. 6. 1970, s. 24) at blive boende på området for en medlemsstat, hvor arbejdstageren har haft beskæftigelse;

18 pligten til at ligestille en sådan arbejdstagers voksne, handicappede barn med bopælstatens egne statsborgere fremgår i øvrigt af andre fællesskabsretlige bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed;

19 således bestemmer artikel 10, stk. 1, litra a) i Rådets forordning nr. 1612/68 af 19. oktober 1968 (EFT-specialudgave 1968 (II), s. 467, org. ref. JO L 257, 1968, s. 2), at man som berettigede til at tage bopæl hos en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat og er beskæftiget på en anden medlemsstats område, ikke blot skal anse de af denne arbejdstagers efterkommere i lige linje, der er under 21 år, men, mere almindeligt, efterkommere, der »forsørges af ham«;

20 samme forordnings artikel 7, stk. 2 bestemmer, at en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, nyder »samme sociale og skattemæssige fordele« på de øvrige medlemsstaters område »som indenlandske arbejdstagere«;

21 under hensyn til den ligebehandling, der tilstræbes med forordning nr. 1612/68, og til dennes bestemmelser betraget under ét skal det saglige anvendelsesområde for artikel 7, stk. 2 afgrænses således, at det omfatter alle sociale og skattemæssige fordele, uanset om disse er knyttet til en beskæftigelseskontrakt eller ej, som f.eks. støtte til handicappede, som en medlemsstat yder egne statsborgere i medfør af en lov, der hjemler en lovbeskyttet ret til støtte;

22 spørgsmålet skal derfor besvares således, at en medlemsstats nationale lovgivning, som hjemler voksne handicappede, der er statsborgere i den pågældende stat og bosat der, en lovbeskyttet ret til støtte, også i medfør af Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971, finder anvendelse på en voksen handicappet, som er statsborger i en anden medlemsstat og aldrig selv har arbejdet i den stat, hvor den nævnte lovgivning gælder, men som bor dér og forsørges af sin far, der er beskæftiget i denne stat som arbejdstager i ovennævnte forordnings forstand.

Vedrørende sagsomkostningerne

23 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

24 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Frankrigs Cour de Cassation ved dom af 26. maj 1976, for ret:

I medfør af Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 finder en medlemsstats nationale lovgivning, som hjemler voksne handicappede, der er statsborgere i den pågældende stat og bosat dér, en lovbeskyttet ret til støtte, også anvendelse på en voksen handicappet, som er statsborger i en anden medlemsstat og aldrig selv har arbejdet i den stat, hvor den nævnte lovgivning gælder, men som bor dér og forsørges af sin far, der er beskæftiget i denne stat som arbejdstager i ovennævnte forordnings forstand.

Donner Mertens de Wilmars Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg, den 16. december 1976.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. M. Donner
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 7. DECEMBER 1976 [1]

Høje Ret.

Efter den franske lov af 13. juli 1971 tilkommer det handicappede personer støtte. Berettigede efter disse bestemmelser er såvel mindreårige handicappede indtil det fyldte 20. år som voksne handicappede, der endnu ikke er fyldt 65 år. For de sidstnævnte er det dog en betingelse, at de har fransk indfødsret og bor i Frankrig.

En italiensk statsborger, Inzirillo, der er beskæftiget i Frankrig som arbejdstager og bor i Frankrig, gør krav på, at den pågældende støtte til voksne handicap-

1 — Oversat fra tysk.